

Tadeusz Kościuszko na czele powstania

Oś czasu

1764-1795 panowanie króla Stanisława Augusta

XVIII

1764

koronacja
Stanisława Augusta

1772

I rozbiór Polski

1791

uchwalenie Konstytucji 3 maja

1795

III rozbiór Polski

1793

II rozbiór Polski

1794

powstanie
kościuszkowskie

Notatka z lekcji

1. Sytuacja Rzeczypospolitej w XVIII w.;
2. Konstytucja 3 maja;
3. Rozbiory Polski dokonane przez Rosję, Prusy i Austrię;
4. Dowództwo Tadeusza Kościuszki w powstaniu w 1794 r.;
5. Bitwa pod Raławicami i rola kosynierów;
6. Klęska powstania i III rozbiór Polski;
7. Znaczenie terminów: rozbiory, konstytucja, powstanie, kosynierzy.

- granice Rzeczypospolitej przed I rozbiorem (1772)
- granice Rzeczypospolitej po II rozbiornie (1793)
- Tereny zajęte w I rozbiornie przez:

  - Rosję
  - Prusy
  - Austrię

- Tereny zajęte w II rozbiornie przez:

  - Rosję
  - Prusy

Obraz Jana Matejki *Konstytucja 3 maja* ukazuje moment tuż po jej uchwaleniu. Król (w czerwonym płaszczu) zmierza do katedry na nabożeństwo dziękczynne. Dwaj posłowie niosą na rękach marszałka sejmku, Stanisława Małachowskiego, który trzyma w dłoni tekst Konstytucji.

Tadeusz Kościuszko składa przysięgę na Rynku w Krakowie. Obraz Wojciecha Kossaka z XX w.

Tadeusz Kościuszko

Atak kosynierów pod Racławicami. Fragment *Panoramy Racławickiej* z końca XIX w.

Kościuszko upadający z koniem pod Maciejowicami. Naczelnik został trzykrotnie ranny, po czym trafił do rosyjskiej niewoli. Obraz z końca XVIII w.

ZAPAMIĘTAJ

W 1772 r. Rosja, Prusy i Austria przeprowadziły I rozbiór Polski

Powstanie kościuszkowskie (marzec - listopad 1794)

Przyczyny:

- Niezgoda patriotów na II rozbiór Polski, dokonany przez Rosję i Prusy (1793).
- Bunt jednego z generałów przeciwko zmniejszeniu polskiej armii.

Przebieg:

- Tadeusz Kościuszko został Naczelnikiem powstania (marzec).
- Powstańcy pokonali armię rosyjską w bitwie pod Racławicami dzięki atakowi kosynierów (kwiecień).
- Powstańcy ponieśli klęskę w bitwie pod Maciejowicami (październik).
- Warszawa poddała się Rosjanom, powstanie upadło (listopad).

Skutki:

- III rozbiór Polski, dokonany przez Rosję, Prusy i Austrię (1795).
- Rzeczpospolita przestała istnieć.